Sonderbeilage

zu Stück 45 des Amtsblattes der Regierung zu Oppeln.

Oppeln, den 6. November 1926.

Bergpolizeiverordnung über die Befugnis zur Häuerarbeit und Schießarbeit für die Steinkohlenbergwerke

im Verwaltungsbezirk des Preußischen Oberbergamts in Breslau vom 26. August 1926.

Inhaltsübersicht.

	Seite
I. Befugnis zur Häuerarbeit	2
Häuerschein. § 1	2
Zulassung zur Häuerprüfung. § 2	2
Abnahme der Häuerprüfung. § 3	2
Ausstellung des Häuerscheines. § 4	3
Häuer anderer Bergbaubezirke und Bergbauzweige. § 5	3
Uebergangsbestimmungen. § 6	3
II. Befugnis zur Schießarbeit	4
Schießhäuerschein. § 7	4
Zulassung zur Schießhäuerprüfung. § 8	4
Abnahme der Schießhäuerprüfung. § 9	4
Ausstellung des Schießhäuerscheines. § 10	5
Uebergangsbestimmungen. § 11	5
Ueberwachung der Schießarbeit. § 12	5
III. Sonstige Bestimmungen	5
Ausnahmen. § 13	5
Strafbestimmungen. § 14	6
Inkrafttreten der Bergpolizeiverordnung. § 15	6
Anhang.	
Richtlinien zur Bergpolizeiverordnung über die Befugnis zur Häuerarbeit und Schießarbeit für die Steinkohlenbergwerke vom 26. August 1926 (Anlage I).	
Allgemeines	6
I. Häuerausbildung	6
a) praktische Ausbildung	6
b) theoretische Ausbildung	7
c) Nachweise	7
II. Schießhäuerausbildung	7
a) praktische Ausbildung	7
b) theoretische Ausbildung	8
c) Nachweise	8

Rozporządzenie górniczo-policyjne o uprawnieniu do pracy kopania i do strzelania dla kopalni węgli kamiennych

w obwodzie administracyi Pruskiego Głównego Urzędu Górniczego w Breslau z dnia 26-go sierpnia 1926 r.

Przegląd treści.

	Strona
I. Uprawnienie do pracy kopania	2
świadectwo kopacza. § 1	2
dopuszczenie do egzaminu kopacza. § 2	2
egzaminowanie kopacza. § 3	2
wystawienie świadectwa kopacza. § 4	3
kopacze innych obwodów górniczych i gałęzi górniczych. § 5	3
przepisy przejściowe. § 6	3
II. Uprawnienie do pracy strzelania	4
świadectwo strzelania dla kopacza. § 7	4
dopuszczenie do egzaminu strzelania w kopalni. § 8	4
egzaminowanie kopacza w strzelaniu. § 9	4
wystawienie świadectwa strzelania w kopalni. § 10	5
przepisy przejściowe § 11	5
dozór nad pracą strzelania. § 12	5
III. Inne przepisy	5
wyjątki. § 13	5
przepisy karne. § 14	6
nadanie mocy prawnej rozporządzeniu górniczo-policyjnemu § 15	6
Dodatek.	
Wskazówki do rozporządzenia górniczo-policyjnego o uprawnieniu do pracy kopania i strzelania dla kopalni węgli kamiennych z dnia 26-go sierpnia 1926 r. (dodatek I).	
Ogólne	6
I. wykształcenie kopacza	6
a) praktyczne wykształcenie	6
b) teoretyczne wykształcenie	7
c) wykazy	7
II. wykształcenie kopacza w strzelaniu	7
a) praktyczne wykształcenie	7
b) teoretyczne wykształcenie	8
c) wykazy	8

III. Schießsteigerausbildung 8
Vordrucke für Häuerscheine (Anlage II und III) 9
Vordruck für einen Schießhäuerschein Anlage IV) 10

Bergpolizeiverordnung über die Befugnis zur Häuerarbeit und Schießarbeit für die Steinkohlenbergwerke

im Verwaltungsbezirk des Preußischen Oberbergamts in Breslau
vom 26. August 1926.

Auf Grund der §§ 196 und 197 des Allgemeinen Berggesetzes für die Preußischen Staaten vom 24. Juni 1865 (G. S. S. 705 ff) in der Fassung der Gesetze vom 24. Juni 1892 (G. S. S. 131 ff.), vom 14. Juli 1905 (G. S. S. 307 ff.) und vom 18. Dezember 1920 (G. S. 1921 S. 97 f.) verordnet das unterzeichnete Oberbergamt für die Steinkohlenbergwerke seines Verwaltungsbezirks nach Anhörung der Vorstände der Sektionen V und VI der Knappschaftsberufsgenossenschaft was folgt:

I. Befugnis zur Häuerarbeit.

§ 1. Häuerschein.

1. Als Häuer dürfen, abgesehen von den Lehrhäuern (§ 2 Absatz 1 c), nur solche Bergleute beschäftigt werden, die einen Häuerschein besitzen.

Der Anspruch auf den Häuerschein wird durch das Bestehen der Häuerprüfung erworben.

§ 2. Zulassung zur Häuerprüfung.

1. Zur Häuerprüfung sind zuzulassen Bergleute, die

a) das 21. Lebensjahr vollendet haben,
b) mindestens 3 Jahre unter Tage gearbeitet haben,
c) während dieser Zeit mindestens das letzte Jahr (Lehrhäuerzeit) mit Häuerarbeiten im Steinkohlenbergbau beschäftigt gewesen sind und
d) während der Lehrhäuerzeit nach einem vom Bergwerksbesitzer nach Anhören der Betriebsvertretung aufgestellten und vom Oberbergamt genehmigten Ausbildungsplan ausgebildet worden sind.

2. Bei der Aufstellung des Ausbildungsplanes sollen die vom Oberbergamt erlassenen Richtlinien (Anlage I) als Anhalt dienen.

§ 3. Abnahme der Häuerprüfung.

1. Die Häuerprüfung kann nur auf dem Steinkohlenbergwerk abgelegt werden, auf dem die letzten 3 Monate der Lehrhäuerzeit verbracht worden sind.

2. Die Häuerprüfung wird durch einen von der Werksverwaltung bestimmten Beamten (Betriebs-

III. Wykształcenie sztygarów w strzelaniu 8
Wzory na świadectwa kopaczy (dodatek II i III) 9
Wzór na świadectwo strzelania dla kopacza (dodatek IV) 10

Rozporządzenie górniczo-policyjne o uprawnieniu do pracy kopania i strzelania dla kopalni węgli kamiennych

w obwodzie administracyi Pruskiego Głównego Urzędu Górniczego w Breslau
z dnia 26-go sierpnia 1926 r.

Na mocy §§ 196 i 197 ogólnej ustawy górniczej dla Państw Pruskich z dnia 24-go czerwca 1865 r. (zb. ust. str. 705 nast.) w brzmieniu ustaw z dnia 24-go czerwca 1892 r. (zb. ust. str. 131 nast.), z dnia 14-go lipca 1905 r. (zb. ust. str. 307 nast.) i z dnia 18-go grudnia 1920 r. (zb. ust. 1921 str. 97 f.) niżej podpisany główny urząd górniczy rozporządza dla kopalni węgli kamiennych swego obwodu administracyjnego po wysłuchaniu zarządów sekcyi V i VI zawodowej spółki brackiej następująco:

I. Uprawnienie do pracy kopania.

§ 1. Świadectwo kopacza.

1. Jako kopaczy z wyjątkiem t. zw. „Lehrhäuer" (§ 2 ust. 1 c), wolno tylko zatrudniać górników posiadających świadectwo kopacza.

2. Świadectwo kopacza osiąga się złożeniem egzaminu kopacza.

§ 2. Dopuszczenie do egzaminu kopacza.

1 Do egzaminu kopacza dopuszcza się górników, którzy

a) skończyli 21 rok życia,
b) pracowali przynajmniej 3 lata w kopalni,
c) podczas tegoż czasu byli zatrudnieni przynajmniej przez ostatni rok (czas nauki kopania w kopalni węgli kamiennych pracza kopacza i
d) w czasie naukowym kopania zostali wykształceni podług planu naukowego, ułożonego przez właściciela kopalni po wysłuchaniu zastępstwa załogowego i potwierdzonego przez główny urząd górniczy.

2. Przy ułożeniu planu wykształcenia mają służyć za podstawę wskazówki wydane przez główny urząd górniczy (dodatek I).

§ 3. Egzaminowanie kopacza.

1. Egzamin kopacza wolno tylko złożyć w tej kopalni węgla kamiennego, w której spędzono ostatnie 3 miesiące czasu nauki kopacza.

2. Egzamin kopacza przeprowadza urzędnik (kierownik ruchu, nadsztygar lub sztygar

führer, Obersteiger oder Fahrsteiger) abgehalten. Einem Mitglied der Betriebsvertretung (Häuer) ist Gelegenheit zu geben, bei der Prüfung zugegen zu sein.

3. Erhebt das Mitglied der Betriebsvertretung gegen das Ergebnis der Prüfung in dem Prüfungstermin Einspruch, so ist von der Werksverwaltung dem Bergrevierbeamten Anzeige zu erstatten, der nach nochmaliger durch ihn vorzunehmender Prüfung endgültig entscheidet.

4. Ist die Prüfung nicht bestanden, so darf sie erst nach 6 Monaten weiterer Ausbildung als Lehrhäuer wiederholt werden.

§ 4. Ausstellung des Häuerscheins.

1. Hat der Lehrhäuer die Häuerprüfung bestanden, so hat ihm der Bergwerksbesitzer den Häuerschein auszustellen.

2. Der Häuerschein muß die in der Anlage II aufgeführten Angaben enthalten.

§ 5. Häuer anderer Bergbaubezirke und Bergbauzweige.

1. Bergleute, die auf einem Steinkohlenbergwerk eines anderen Steinkohlenbezirks Deutschlands den Häuerschein auf Grund planmäßiger Ausbildung erworben haben, gelten als Häuer im Sinne des § 1 Absatz 1.

2. Bergleute — abgesehen von den Lehrhäuern —, die auf einem Steinkohlenbergwerk eines anderen Steinkohlenbezirks Häuerarbeiten ausgeführt haben, aber einen auf Grund planmäßiger Ausbildung erteilten Häuerschein nicht besitzen, können den Häuerschein erwerben, nachdem sie auf einem Steinkohlenbergwerk des Oberbergamtsbezirks Breslau 3 Monate als Lehrhäuer (§ 2 Absatz 1 c und d) ausgebildet worden sind.

3. Bergleute — abgesehen von den Lehrhäuern —, die in anderen Bergbauzweigen (Erz-, Salz-, Braunkohlen- usw. Bergbau) Häuerarbeiten ausgeführt haben, können den Häuerschein erwerben, nachdem sie auf einem Steinkohlenbergwerk des Oberbergamtsbezirks Breslau 6 Monate als Lehrhäuer (§ 2 Absatz 1 c und d) ausgebildet worden sind.

4. In den Fällen der Absätze 2 und 3 gelten im übrigen die §§ 1—4 entsprechend.

§ 6. Uebergangsbestimmungen.

1. Bergleute — abgesehen von den Lehrhäuern —, die zur Zeit des Inkrafttretens dieser Bergpolizeiverordnung auf einem Steinkohlenbergwerk des Oberbergamtsbezirks Breslau die Befugnis zur Häuerarbeit haben, können weiter als Häuer beschäftigt werden. Ihnen ist auf Antrag der Häuerschein nach Anlage III auszustellen. Sie können auch den Häuerschein gemäß den §§ 2—4

wożenia). Członkowi zastępstwa załogowego (kopaczowi) należy dać sposobność być obecnym przy egzaminie.

3. Jeżeli członek zastępstwa załogi w terminie egzaminacyjnym zakłada protest przeciw wynikowi egzaminu, zarząd przedsiębiorstwa donosi o tem urzędnikowi rewiru górniczego, który po powtórnie przez niego przeprowadzonym egzaminie ostatecznie decyduje.

4. W razie niezłożenia egzaminu takowy wolno powtórzyć dopiero po 6 miesięcach dalszej nauki jako uczeń kopania.

§ 4. Wystawienie świadectwa kopacza.

1. Jeżeli uczeń kopania złożył egzamin kopacza, właściciel kopalni musi mu wystawić świadectwo kopacza.

2. Świadectwo kopacza musi zawierać podania wymienione w dodatku II.

§ 5. Kopacze innych obwodów górniczych i gałęzi górniczych.

1. Górnicy, którzy otrzymali świadectwo kopacza na mocy sytematycznego wykształcenia w kopalni węgli kamiennych innego obwodu węgli kamiennych, są kopaczami w myśl § 1-go ustępu 1-go.

2. Górnicy — z wyjątkiem kopaczy naukowych — którzy wykonywali prace kopaczów w kopalni węgli kamiennych innego obwodu węgli kamiennych, ale świadectwa kopacza udzielonego na mocy wykształcenia sytematycznego nie posiadają, mogą osięgnąć świadectwo kopacza, jeżeli pracowali w kopalni węgli kamiennych obwodu Głównego Urzędu Górniczego Breslau w przeciągu 3 miesiący jako uczniowie kopania (§ 2 ustęp 1c i d).

3. Górnicy — z wajątkiem kopaczy naukowych —, którzy wykonywali w innych gałęziach górnictwa (w górnictwie kruszcu, soli, węgli brunatnych i. t. d.) prace kopacza, mogą otrzymać świadectwo kopacza, jeżeli w kopalni węgli kamiennych obwodu Głównego Urzędu Górniczego Breslau w przeciągu 6 miesięcy zostali wykształceni jako uczniowie kopania (§ 2 ustęp 1c i d).

4. W przypadkach ustępu 2 i 3 zresztą są odpowiednio ważne §§ 1— 4.

§ 6. Przepisy przejściowe.

1. Górnicy — z wyjątkiem kopaczy naukowych — mający uprawnienie w czasie wejścia w życie niniejszego rozporządzenia górniczo-policyjnego do wykonywania pracy kopacza w kopalni węgli kamiennych obwodu Głównego Urzędu Górniczego Breslau, mogą nadal być zatrudniani jako kopacze. Takowi mogą też otrzymać świadectwo kopacza podług

erwerben, ohne die Lehrhäuerzeit (§ 2 Absatz 1 c und d) zurücklegen zu müssen.

2. Das gleiche gilt für Bergleute — abgesehen von den Lehrhäuern —, die vor Inkraftreten dieser Bergpolizeiverordnung auf einem Steinkohlenbergwerk des Oberbergamtsbezirks Breslau die Befugnis zur Häuerarbeit hatten, aber zur Zeit des Inkrafttretens nicht mehr dort beschäftigt sind, wenn die Dauer der Unterbrechung ihrer Beschäftigung bis zur Wiederanlegung nicht mehr als 5 Jahre betragen hat.

3. Für Bergleute — abgesehen von den Lehrhäuern —, die vor Inkrafttreten dieser Bergpolizeiverordnung auf einem Steinkohlenbergwerk des Oberbergamtsbezirks Breslau die Befugnis zur Häuerarbeit hatten, aber zur Zeit des Inkrafttretens nicht mehr dort beschäftigt sind, und bei denen seit Aufgabe ihrer Beschäftigung bis zur Wiederanlegung mehr als 5 Jahre verstrichen sind, gelten die Vorschriften der §§ 2—4, jedoch mit der Einschränkung, daß die Lehrhäuerzeit nur 3 Monate zu betragen braucht.

4. Bergleute, die zur Zeit des Inkrafttretens dieser Bergpolizeiverordnung Lehrhäuer sind, sind vor der Zulassung zur Häuerprüfung noch mindestens 3 Monate lang als Lehrhäuer (§ 2 Abs. 1 c und d) auszubilden, auch wenn dadurch die gesamte Lehrhäuerzeit länger als 1 Jahr dauert.

II. Befugnis zur Schießarbeit.

§ 7. Schießhäuerschein.

1. Als Schießhäuer oder Schießmeister dürfen nur solche Häuer (§ 1) beschäftigt werden, die einen Schießhäuerschein besitzen.

2. Der Anspruch auf den Schießhäuerschein wird durch das Bestehen der Schießhäuerprüfung erworben.

§ 8. Zulassung zur Schießhäuerprüfung.

1. Zur Schießhäuerprüfung sind nur Häuer (§ 1) zuzulassen, die in der Schießarbeit beim Steinkohlenbergbau durch besonders hierfür vorgebildete Personen (Schießsteiger) nach einem vom Bergwerksbesitzer nach Anhören der Betriebsvertretung aufgestellten und vom Oberbergamt genehmigten Plan ausgebildet sind.

2. Bei der Aufstellung des Ausbildungsplanes sollen die vom Oberbergamt erlassenen Richtlinien (Anlage I) als Anhalt dienen.

§ 9. Abnahme der Schießhäuerprüfung.

1. Die Schießhäuerprüfung kann nur auf dem Steinkohlenbergwerk abgelegt werden, auf dem die Ausbildung erfolgt ist.

§§ 2—4, bez przebycia terminu naukowego (§ 2 ustęp 1 c i d).

2. To samo jest ważnem dla górników — z wyjątkiem kopaczy naukowych — którzy byli uprawnieni do wykonywania pracy kopacza w kopalni węgli kamiennych obwodu Głównego Urzędu Górniczego Breslau, przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia górniczo-policyjnego, lecz tam w czasie wstąpienia w życie już nie byli zatrudnieni, jeżeli przerwa ich zatrudniania aż do ponownego umieszczenia nie trwała dłużej niż 5 lat.

3. Przepisy §§ 2—4 z ograniczeniem, że czas nauki kopacza tylko 3 miesiące trwa, są ważne dla górników — z wyjątkiem kopaczy naukowych — którzy przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia górniczo-policyjnego posiadali prawo w kopalni węgli kamiennych obwodu Głównego urzędu Górniczego Breslau pracować jako kopacze ale w czasie wejścia w życie już tam nie byli zatrudnieni i u których minęło przeszło 5 lat od czasu zaniechania pracy aż do ponownego umieszczenia.

4. Górnicy będący jeszcze uczniami kopania w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia górniczo-policyjnego, muszą kształcić się jeszcze przynajmniej przez 3 miesiące jako kopacze naukowi (§ 2 ustęp 1 c i d), przed ich dopuszczeniem do egzaminu kopacza, chociaż przez to cały czas nauki jako kopacz dłużej trwa jak 1 rok.

II. Uprawnienie do pracy strzelania.

§ 7. Świadectwo strzelania dla kopacza.

1. Jako kopaczów strzelania lub mistrzów strzelania wolno zatrudniać tylko kopaczy (§ 1), posiadających świadectwo kopacza do strzelania.

2. Prawo na świadectwo kopacza strzelania nabywa się złożeniem egzaminu jako kopacz strzelania

§ 8. Dopuszczenie do egzaminu strzelania w kopalni.

1. Do egzaminu jako kopaczy strzelania wolno dopuszczać tylko kopaczy (§ 1) wykształconych w pracy strzelania w kopalni węgli kamiennych przez osoby na to szczególnie wyuczone (sztygarów strzelających) i to podług planu ułożonego przez właściciela kopalni po wysłuchaniu zastępstwa załogi i potwierdzonego przez główny urząd górniczy.

2. Dyrektywy wydane przez Główny Urząd Górniczy (dotatek I) mają służyć za podstawę przy ułożeniu planu wykształcenia.

§ 9. Egzaminowanie kopacza w strzelaniu.

1. Egzamin kopacza strzelania wolno tylko złożyć w kopalni węgli kamiennych, w której wykształcenie nastąpiło.

2. Die Schießhäuerprüfung wird durch einen von der Werksverwaltung bestimmten Beamten (Betriebsführer, Obersteiger, Schießsteiger) abgehalten. Einem Mitglied der Betriebsvertretung (Häuer, möglichst Schießhäuer, Schießmeister) ist Gelegenheit zu geben, bei der Prüfung zugegen zu sein.

Erhebt das Mitglied der Betriebsvertretung gegen das Ergebnis der Prüfung in dem Prüfungstermin Einspruch, so ist von der Werksverwaltung dem Bergrevierbeamten Anzeige zu erstatten, der nach nochmaliger durch ihn vorzunehmender Prüfung endgültig entscheidet.

4. Ist die Prüfung nicht bestanden, so darf sie erst nach Teilnahme des Häuers an einem weiteren Ausbildungslehrgang wiederholt werden.

§ 10. Ausstellung des Schießhäuerscheins.

1. Hat der Häuer die Schießhäuerprüfung bestanden, so hat ihm der Bergwerksbesitzer den Schießhäuerschein auszustellen.

2. Der Schießhäuerschein muß die in der Anlage IV angeführten Angaben enthalten.

§ 11. Uebergangsbestimmungen.

Für die Durchführung der §§ 7—10 bei den Häuern (Schießmeistern), die zur Zeit des Inkrafttretens dieser Verordnung mit der Ausführung der Schießarbeit betraut sind, wird eine Frist von 1 Jahr gewährt.

§ 12. Ueberwachung der Schießarbeit.

1. Die Ueberwachung der gesamten Schießarbeit erfolgt durch besondere Aufsichtspersonen (Schießsteiger). Sie sind nach einem vom Bergwerksbesitzer nach Anhören der Betriebsvertretung aufgestellten und vom Oberbergamt genehmigten Plan besonders vorzubilden.

2. Bei der Aufstellung des Ausbildungsplanes sollen die vom Oberbergamt erlassenen Richtlinien (Anlage I) als Anhalt dienen.

3. Die Pflicht der übrigen Aufsichtspersonen zur Ueberwachung der Schießarbeit wird hierdurch nicht berührt.

4. Für die Ausführung der Schießarbeit in den Kameradschaften sind die Ortsältesten, die Schießhäuer sein müssen, oder wenn besondere Schießmeister bestellt sind, diese verantwortlich. Die Mitglieder der Kameradschaft sind verpflichtet, ihren Anweisungen Folge zu leisten.

III. Sonstige Bestimmungen.

§ 13. Ausnahmen.

Das Oberbergamt kann Ausnahmen von den vorstehenden Bestimmungen zulassen oder zu ihrer Durchführung Fristen bewilligen.

2. Urzędnik przeznaczony przez zarząd przedsiębiorstwa (kierownik ruchu, nadsztygar, sztygar strzelania) przeprowadza egzamin. Członkowi zastępstwa ruchu (kopaczowi, o ile możności kopaczowi strzelania, mistrzowi strzelania) trzeba dać sposobność, być obecnym przy egzaminie.

3. Jeżeli członek zastępstwa załogi w terminie egzaminacyjnym wniesie protest przeciw wynikowi egzaminu, zarząd przedsiębiorstwa donosi o tem urzędnikowi rewiru górniczego, który po powtórnym egzaminie uskutecznionym przez niego ostatecznie rozstrzyga.

4. W razie nie zdania egzaminu kopacz może go dopiero powtórzyć, jeżeli brał udział w późniejszym kursie naukowym.

§ 10. Wystawienie świadectwa kopacza strzelania.

1. Jeżeli kopacz złożył egzamin kopacza strzelania, właściciel kopalni musi mu wystawić świadectwo kopacza strzelania.

2. Świadectwo kopacza strzelania musi zawierać szczegóły w dodatku IV wymienione.

§ 11. Przepisy przejściowe.

Dla przeprowadzenia §§ 7 -10 co do kopaczy (mistrzów strzelania), wykonywającym prace strzelania w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, udziela się termin wynoszący 1 rok.

§ 12. Dozór nad pracą strzelania.

1. Osobne osoby nadzorcze (sztygarze strzelania) dozorują nad całą pracą strzelania. Osoby te muszą być szczególnie wyuczone według planu ułożonego przez właściciela kopalni po wysłuchaniu zastępstwa załogowego a potwierdzone przez główny urząd górniczy.

2. Prawidła przez główny urząd górniczy wydane (dodatek I) mają służyć jako podstawę przy ułożeniu planu wykształcenia.

3. Obowiązku reszty osób nadzorczych do dozorowania nad pracą strzelania przez to się nie narusza.

4. Za wykonywanie pracy strzelania w kamractwach są odpowiedzialni najstarsi w miejscu, którzy muszą być kopaczami strzelania, albo, jeżeli osobni mistrzowie strzelania są ustaleni, ci ostatni. Członkowie kamractwa są zobowiązani, stosować sie do ich rozkazów.

III. Inne przepisy.

§ 13. Wyjątki.

Główny urząd górniczy może dozwolić wyjątki od powyższych przepisów albo dozwolić na przedłużenie czasu do przeprowadzenia takowych.

§ 14. Strafbestimmungen.

Zuwiderhandlungen gegen die Vorschriften dieser Verordnung werden, sofern nicht nach den bestehenden Gesetzen eine härtere Strafe verwirkt ist, auf Grund des § 208 des Allgemeinen Berggesetzes vom 24. Juni 1865 (G. S. S. 705 ff.) in Verbindung mit den jeweils geltenden reichsgesetzlichen Vorschriften bestraft.

§ 15. Inkrafttreten der Bergpolizeiverordnung.

1. Die vorstehende Bergpolizeiverordnung tritt am 1. Januar 1927 in Kraft. Von diesem Zeitpunkt ab werden für den Steinkohlenbergbau die §§ 163 Absatz 2 und 3, 174 und 215 der Allgemeinen Bergpolizeiverordnung für den Bezirk des Oberbergamtes in Breslau vom 18. Januar 1900/15. August 1904 außer Kraft gesetzt. Wo in der Allgemeinen Bergpolizeiverordnung die aufgehobenen Paragraphen angezogen sind, treten an deren Stelle die entsprechenden Bestimmungen dieser Bergpolizeiverordnung.

2. Zu § 163 Absatz 1 der Allgemeinen Bergpolizeiverordnung für den Bezirk des Oberbergamts in Breslau vom 18. Januar 1900/15. August 1904 erhält folgenden Zusatz: „Letztere sind auf Steinkohlenbergwerken nur die Ortsältesten".

Breslau, den 26. August 1926.

Preußisches Oberbergamt.

Fischer.

Anlage I

Richtlinien

zur Bergpolizeiverordnung über die Befugnis zur Häuerarbeit und Schießarbeit für die Steinkohlenbergwerke im Verwaltungsbezirk des Preußischen Oberbergamts in Breslau vom 26. August 1926 (§§ 2 Absatz 2, 8 Absatz 2 und 12, Absatz 2 der Bergpolizeiverordnung).

Allgemeines.

Die Ausbildung der Häuer, Schießhäuer (Schießmeister) und Schießsteiger erfolgt praktisch und theoretisch.

I. Häuerausbildung (§ 2 Absatz 2).

a) Praktische Ausbildung.

1. Sie erstreckt sich auf sämtliche Häuerarbeiten, auch die in Gesteinbetrieben (die letzte Zeit nach Möglichkeit in Kohlengewinnungsbetrieben).

2. Die auszubildenden Lehrhäuer können entweder auf die vorhandenen Arbeitskameradschaften verteilt werden, dann sind in einer Kameradschaft

§ 14. Przepisy karne.

Przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia będą karane na mocy § 208 ogólnej ustawy górniczej z dnia 24-go czerwca 1865 r. (zb. ust. str. 705 nast.) w połączeniu z każdorazowo ważnymi przepisami ustawy Rzeszy, o ile nie jest przewidywaną podług praw istniejących cięższa kara.

§ 15. Nadanie mocy prawnej rozporządzeniu górniczo-policyjnemu.

1. Powyższe rozporządzenie górniczo-policyjne wstępuje w moc z dniem 1-go stycznia 1927 r. Od tej chwili §§ 163 ustęp 2 i 3, 174 i 215 ogólnego rozporządzenia górniczo-policyjnego na obwód Głównego Urzędu Górniczego w Breslau z dnia 18-go stycznia 1900 r./15-go sierpnia 1904 r. tracą siłę obowięzującą. Na miejsce zniesionych paragrafów wymienionych w tem ogólnem rozporządzeniu górniczo-policyjnem wstępują odpowiednie przepisy niniejszego rozporządzenia górniczo-policyjnego.

2. § 163 ustęp 1 ogólnego rozporządzenia górniczo-policyjnego dla obwodu Głównego Urzędu Górniczego w Breslau z dnia 18-go stycznia 1900 r./15 go sierpnia 1904 r. otrzymuje następujący dodatek: „Ci ostatni są w kopalniach węgli kamiennych tylko najstarsi w miejscu".

Breslau, dnia 26 go sierpnia 1926 r.

Pruski główny urząd górniczy.

Fischer.

Dodatek I.

Prawidla

do rozporządzenia górniczo policyjnego o uprawnieniu do pracy kopania i pracy strzelania dla kopalni węgli kamiennych w obwodzie administracyjnym Pruskiego Głównego Urzędu Górniczego w Breslau z dnia 26-go sierpnia 1926 r. (§§ 2 ustęp 2, 8, ustęp 2 i 12, ustęp 2 rozporządzenia górniczo-policyjnego).

Ogólne.

Kopaczy, kopaczy (mistrzów strzelania) i sztygarów sztrzelania wykształca się praktycznie i teoretycznie.

I. Wykształcenia kopacza (§ 2 ustęg 2).

a) Wykształcenie praktyczne.

1. Takowe obejmuje wszelkie prace kopacza, także prace w kamieniołamach (ostatecznie o ile możności w ruchach wydobywania węgli).

2. T. zw „Lehrhäuer" mający być wykształceni, mogą być przydzieleni do istniejących kamractw pracy, w tym wypadku w takim

höchstens 3 Lehrhäuer unter Aufsicht des Ortsältesten zu beschäftigen. Oder es können für die Zwecke der Ausbildung der Lehrhäuer besondere Kameradschaften (Lehrkameradschaften) gebildet werden, in denen unter der Aufsicht des Ortsältesten — und erforderlichenfalls einiger ihm zur Unterstützung beigegebener Häuer — möglichst nur Lehrhäuer beschäftigt werden. Die beiden vorgenannten Ausbildungsmöglichkeiten können auch verbunden werden etwa in der Weise, daß die ersten 9 Monate der Lehrhäuerzeit in einer Arbeitskameradschaft, die letzten 3 Monate in einer Lehrkameradschaft verbracht werden.

3. Die Kameradschaften, in denen Lehrhäuer ausgebildet werden sollen, sind vom Bergwerksbesitzer oder dessen Beauftragten möglichst unter dem Gesichtspunkt zu bestimmen, daß der Ortsälteste der Kameradschaft als Lehrer geeignet ist.

b) Theoretische Ausbildung.

1. Die theoretische Ausbildung geschieht durch Unterricht, welcher durch einen von der Werksverwaltung bestimmten Beamten außerhalb der Schichtzeit in geeigneten Räumen erteilt wird.

2. An einem Unterrichtslehrgang, der mindestens 30 Unterrichtsstunden umfassen soll, sind in der Regel nicht mehr als 30 Lehrhäuer zu beteiligen.

3. Beim theoretischen Unterricht sollen folgende Gegenstände unter Hinweis auf die besonderen Berufsgefahren und deren Bekämpfung berücksichtigt werden,

Arten des Grubenausbaues,
Stein- und Kohlenfall,
Schlagwetter- und Kohlenstaubexplosionen,
Kohlensäureausbrüche (Niederschlesien),
Schießarbeit,
Ausrichtung, Vorrichtung und Abbau, Förderung, Fahrung, Wetterführung } unter Beschränkung auf die Betriebsverhältnisse des betreffenden Bergwerks.

c) Nachweise.

Der Bergwerksbesitzer soll folgende Nachweise führen und aufbewahren:

1. über die Kameradschaften, in denen Lehrhäuer ausgebildet werden (Name des Ortsältesten),
2. über den Ausbildungsstand der Lehrhäuer (Name des Lehrhäuers, Art und Dauer der Beschäftigung, Urteil des Ortsältesten),
3. über die Lehrhäuer, die auf Grund der Häuerprüfung einen Häuerschein erhalten haben.

II. Schießhäuerausbildung (§ 8 Absatz 2).

a) Praktische Ausbildung.

Die praktische Ausbildung erstreckt sich auf die in Gesteins- und Kohlengewinnungsbetrieben vor-

kamaractwie można zatrudniać najwyżej 3 uczni kopania pod dozorem najstarszego w miejscu. Albo też można utworzyć na cele wyuczenia uczni kopania osobne kamractwa (kamractwa naukowe), w których zatrudnia się o ile możności tylko t. zw. Lehrhäuer pod dozorem najstanszego w miejscu a w razie potrzeby kilku jemu przydzielonych kopaczy. Oba wspomnione sposoby wyuczenia mogą w ten sposób również być połączone, że pierwsze 9 miesięcy czasu nauki kopania spędza się w kamractwie pracy, ostatnie 3 miesiące w kamractwie naukowem

3. Kamractwa, w których się kształci t. zw. Lehrhäuer musi właściciel kopalni lub jego pełnomocnik o ile możności z tego stanowiska przeznaczać, że najstarszy miejscowy kamractwa jest zdatny na nauczyciela.

b) Wykształcenie teoretyczne.

1. Wykształcenie teoretyczne polega na nauce, której udziela urzędnik przez zarząd przedsiębiorstwa na to przeznaczony poza czasem szychty w stosownych lokalach.

2. Kurs naukowy, który ma obejmować przynajmniej 30 godzin naukowych, z reguły nie powinien się składać z więcej jak 30 uczni kopania.

3. Przy nauce teoretycznej należy uwzględnić następujące przedmioty wskazując na niebezpieczeństwa zawodowe i ich zwalczenie:

Rodzaje wybudowania kopalni,
spad kamieni i węgla,
eksplozye powietrza wybuchowego i pyłu węglanego,
wybuchy kwasorodowe (Niederschlesien),
praca strzelania,
wyprostowanie, urządzenie i obudowa, wydobywanie, odwożenie, prowadzenie powietrza } z ograniczeniem na stosunki ruchu odpowiedniej kopalni.

c) Wykazy.

Właściciel kopalni ma prowadzić i przechowywać następujące spisy:

1. kamractw, w których się wyucza uczni kopania (nazwisko najstarszego w miejscu),
2. stanu naukowego uczni kopania (nazwisko uczącego kopacza, sposób i czas zatrudnienia, zdanie najstarszego w miejscu),
3. kopaczy naukowych, którzy na mocy egzaminu kopacza otrzymali świadectwo kopacza.

II. Wykształcenie kopacza w strzelaniu.

a) Praktyczne wykształcenie.

Praktyczne wykształcenie obejmuje różne sposoby wykonania pracy strzelania w ruchach

kommenden verschiedenen Arten der Ausführung von Schießarbeit unter Anleitung durch einen Schießhäuer (Schießmeister, Schießsteiger) und unter allgemeiner Aufsicht durch einen Schießsteiger. Sie soll insbesondere das Ansetzen der Bohrlöcher, das Zurechtmachen der Zündpatronen, das Laden und Besetzen, die Vornahme der verschiedenen Zündungsarten, soweit wie möglich auch der elektrischen Zündung und ihrer Fehlerquellen (z. B. Kurzschluß, Streuströme), die Behandlung von Versagern und Pfeifen, die Unschädlichmachung des Kohlenstaubes und die Untersuchung auf Schlagwetter und Stickgase (Kohlensäure, Spengstoffschwaden) umfassen.

b) Theoretische Ausbildung.

1. Die theoretische Ausbildung soll insbesondere umfassen:

a) Arten der Sprengstoffe und Zündmittel,
b) allgemeine Bestimmungen über Sprengstoffe (siehe Merkblatt des Grubensicherheitsamtes über die Neuregelung des Sprengstoffwesens im Bergbau),
c) besondere bergpolizeiliche Vorschriften über Sprengstoffe und Schießarbeit.

2. Die theoretische Ausbildung kann mit der praktischen verbunden werden.

c) Nachweise.

Der Bergwerksbesitzer soll folgende Nachweise führen und aufbewahren:

1. über die Kameradschaften, in denen die Häuer als Schießhäuer ausgebildet werden (Arbeitsort, Name des ausbildenden Schießhäuers),
2. über den Ausbildungsstand der auszubildenden Häuer (Name des Häuers, Kameradschaft, Zeit der Beschäftigung, Urteil des Schießhäuers),
3. über die Häuer, die auf Grund der Schießhäuerprüfung einen Schießhäuerschein erhalten haben.

III. Schießsteigerausbildung (§ 12 Abs. 2).

Der Ausbildungsplan, der zweckmäßig einheitlich für den ganzen Bergbaubezirk aufgestellt wird, soll Bestimmungen über folgende Punkte enthalten:

1. Ort, Zeit und Dauer der Ausbildung,
2. Höchstteilnehmerzahl,
3. Unterrichtsleiter,
4. Unterrichtsgebiete nebst praktischen Vorführungen auf einer Versuchsstrecke oder an sonstiger geeigneter Stelle,
5. Ausstellung einer Bescheinigung der Ausbildung.

Breslau, den 26. August 1926.

Preußisches Oberbergamt.
Fischer.

kamiennych i wydobywania węgli kamiennych pod kierownictwem kopacza strzelania (mistrza strzelania, sztygara strzelania) i pod ogólnym dozorem sztygara strzelania. Takowe ma mianowicie obejmować urządzenie dziur wiercenia, sporządzenie patron zapalających, ładowanie i obsadzenie, wykonanie różnych sposobów zapalania, o ile możności także elektrycznego zapalania i przyczyny jego wad (n. p. Kurzschluß, Streuströme), obchodzenie się z materyałem niewybuchającym i gwizdawkami, robienie pyłu węglanego nieszkodliwym i badanie co do powietrza wybuchowego i gazów trujących (kwasorody, gazy z ciałem wybuchowem).

b) Teoretyczne wykształcenie.

1. Teoretyczne wykształcenie ma przedewszystkiem obejmować:

a) rodzaje materyałów wybuchowych i środki zapalenia,
b) ogólne przepisy o materyale wybuchowym (patrz pamiętnik urzędu bezpieczeństwa kopalni o nowem uregulowaniu spraw materjału wybuchowego w górnictwie),
c) szczególne górniczo-policyjne przepisy o materyale wybuchowym i o pracy strzelania.

2. Teoretyczne wykształcenie może być połączone z praktycznem.

c) Wykazy.

Właściciel kopalni ma prowadzić i przechowywać następujące listy:

1. kamractw, w których się wyucza kopaczy na kopaczy strzelania (miejsce pracy, nazwisko wykształcającego kopacza strzelania),
2. stanu naukowego kształcącego się kopacza (nazwisko kopacza, kamractwo, czas zatrudnienia, zdanie kopacza strzelania),
3. kopaczy, którzy przez zdanie egzaminu kopaczy w strzelaniu otrzymali świadectwo kopacza strzelania.

III. Wykształcenie sztygarów w strzelaniu (§ 12 ust. 2.)

Plan naukowy, którego się stosownie układa jednolicie dla całego obwodu górnictwa, ma zawierać przepisy co do następujących punktów:

1. miejsce, czas i czas trwania nauki,
2. najwyższa liczba uczestników,
3. kierownik nauki,
4. przedmioty naukowe wraz z praktycznemi przedstawieniami na przestrzeni próbnej lub w innem stosownem miejscu,
5. udzielenie świadectwa wyuczenia.

Breslau, dnia 26-go sierpnia 1926 r.

Pruski główny urząd górniczy.
Fischer.

Anlage II.

Nr. . . . des Nachweises.

Häuerschein.

Der Bergmann
(Vor- und Zuname) . . . . . .
aus . . . . . .
geboren am . . . . . zu . . . . . .
hat heute vor dem
Betriebsführer, Obersteiger, Fahrsteiger
. . . . . .
im Beisein des Mitgliedes der Betriebsvertretung
. . . . . .
die durch die Bergpolizeiverordnung des Preußischen Oberbergamts in Breslau vom . . . . . .
vorgeschriebene Häuerprüfung bestanden und darf als Häuer beschäftigt werden.

Steinkohlenbergwerk . . . . . ,
Schachtanlage . . . . . ,
den . . . . . .

Die Werksverwaltung:
. . . . . .

Anlage III.

Nr. . . . des Nachweises.

Häuerschein.

Der Bergmann
(Vor- und Zuname) . . . . . .
aus . . . . . .
geboren am . . . . . zu . . . . . .
hat auf Grund des § 6 Ziffer 1 der Bergpolizeiverordnung des Preußischen Oberbergamts in Breslau vom . . . . . .
den Häuerschein erhalten und darf als Häuer beschäftigt werden.

Steinkohlenbergwerk . . . . . ,
Schachtanlage . . . . . ,
den . . . . . .

Die Werksverwaltung:
. . . . . .

Dodatek II.

Nr. . . . listy.

Świadectwo kopacza.

Górnik
(imię i nazwisko) . . . . . .
z . . . . . .
urodzony dnia . . . . . w . . . . . .
złożył dziś przed
kierownikiem ruchu, nadsztygarem, sztygarem wożenia . . . . . .
w obecności członka zastępstwa załogi . . .
. . . . . .
egzamin kopacza przepisany rozporządzeniem górniczo policyjnem Pruskiego Głównego Urzędu Górniczego w Breslau z dnia . . . . . .
ze skutkiem, a zatem wolno takowego zatrudniać jako kopacza

Kopalnia węgli kamiennych . . . . . .
Zakład szybu . . . . . .
dnia . . . . . .

Zarząd przedsiębiorstwa:
. . . . . .

Dodatek III.

Nr. . . . listy.

Świadectwo kopacza.

Górnik
(imię i nazwisko) . . . . . .
z . . . . . .
urodzony dnia . . . . . w . . . . . .
otrzymał na mocy § 6 cyfry 1 rozporządzenia górniczo-policyjnego Pruskiego Głównego Urzędu Górniczego w Breslau z dnia . . . . . .
świadectwo kopacza i wolno takowego zatrudniać jako kopacza.

Kopalnia węgli kamiennych . . . . . .
zakład szybu . . . . . .
dnia . . . . . .

Zarząd przedsiębiorstwa:
. . . . . .

Anlage IV.

Nr. . . . des Nachweises.

Schießhäuerschein.

Der Häuer
(Vor- und Zuname) . . . . . .
aus . . . . . .
geboren am . . . . . zu . . . . . .
hat heute vor dem
Betriebsführer, Obersteiger, Schießsteiger
. . . . . .
im Beisein des Mitgliedes der Betriebsvertretung
. . . . . .
die durch die Bergpolizeiverordnung des Preußischen Oberbergamts in Breslau vom . . . . . .
vorgeschriebene Schießhäuerprüfung bestanden und darf als Schießhäuer (Schießmeister) beschäftigt werden.

Steinkohlenbergwerk . . . . . ,
Schachtanlage . . . . . ,
den . . . . . .

Die Werksverwaltung:
. . . . . .

Dodatek IV.

Nr. . . . listy.

Świadectwo kopacza strzelającego.

Kopacz
(imię i nazwisko) . . . . . .
z . . . . . .
urodzony dnia . . . . . w . . . . . .
złożył dziś przed
kierownikiem ruchu, nadsztygarem, sztygarem strzelania . . . . . .
w obecności członka zastępstwa załogi
. . . . . .
egzamin na kopacza strzelania przepisany rozporządzeniem górniczo - policyjnem Pruskiego Głównego Urzędu Górniczego w Breslau z dnia
. . . . . .
i wolno takowego zatrudniać jako kopacza strzelania (mistrza strzelania).

Kopalnia węgli kamiennych . . . . . .
zakład szybu . . . . . .
dnia . . . . . .

Zarząd przedsiębiorstwa:
. . . . . .

Druck von F. Weilshaeuser in Oppeln.